

over Afgiftsberegningen. Ved en fornuftig Drift, hvad jeg nok kunde tænke mig Muligheden af, naar Staten ikke sely drev Virksomheden — og Statsdrift vil jeg være en lige saa bestemt Modstander af, som jeg er Tilhænger af Statsmonopol — vilde man ogsaa komme dertil, at Afgifterne vilde flyde rundeligere, og man vilde komme adskilligt videre frem ved de aarlige Indtægter, end man gør nu ved den foreslaaede Afgift. Men dette til behagelig Overvejelse for den højtærede Finansminister og det Udvalg, som jo rimeligvis faar med Sagerne at gøre.

Dermed har jeg talt om de Lovforslag, som foreligge, men jeg vil gerne slutte med nogle Ord om de Forslag, som ikke foreligge. Det ærede 1ste Medlem for 2den Kreds (Bramsen) sagde jo ogsaa i Gaar, at der var andre Veje, Veje, som ikke burde være uforsøgte. Der er forskellige Veje, og alle de Veje, som det ærede Medlem antydede, vilde jeg i og for sig kunne gaa med til; i alt Fald vilde jeg anbefale dem til Undersøgelse. Navnlig kan jeg ikke lade være med at sige en Ting, og jeg tror næsten, jeg vil komme til at sige det ofte endnu i den Tid, jeg har tilbage at sidde i denne Sal. Det er en Beklagelse over Statsvirksomhedernes daarlige Resultat. Der har i det andet Ting været Tale om, tror jeg, jeg husker det ikke nøje, men der har vist staaet i Betænkningen en Antydning af en Jagtskat eller noget lignende. Man har dernede talt om en højere Skat paa Krudt og Patroner for at komme til bedre Resultater, for at naa noget mere. Maa jeg sige, at der frembyder sig den mest udmærkede Lejlighed for Staten til at gøre noget her. Staten har nemlig i 1911 købt sin eneste Konkurrent paa Krudtfabrikationens Omraade ud, og Staten er nu Eneherre, Staten er i Øjeblikket den eneste, som laver Krudt her i Landet, og da der ikke kan oprettes nye Fabrikker uden Statens Tilladelse, er den saa vel dækket, som den kan være; den har gjort, man kan næsten sige et Kup, som mangen Forretningsmand vilde misunde den. Man skulde da tro, at uden videre Foranstaltninger vilde Regnskabet for Statens Krudtværker vise smukke Resultater. Men hvordan ser det ud? Ja, det sidste Finanslovsforslag for 1911—12, inden man havde overtaget Donse Krudtværk, altsaa inden man havde købt sin Konkurrent ud, viste et Overskud af 4,550 Kr. for et Aars Drift. Det var meget beskædent. Men nu køber saa Staten sin

Konkurrent ud, og der staaer i Bemærkningerne til Finanslovsforslaget, at man kan som Følge heraf paaregne en forholdsvist Stigning i Salget af Handelsprodukter. Det vilde for en hvilken som helst Forretningsmand betyde, at man kunde vente nu at tjene nogle Penge ind. Hvis jeg siger til de ærede Medlemmer: Naar en Fabrik i Konkurrence med en privat Fabrik giver 4,550 Kr., hvad give saa to Fabrikker i Overskud uden nogen som helst Konkurrence, saa tror jeg ikke, at de Herrer, hvis de ikke netop have set Tallene, kunne svare rigtigt paa dette Spørgsmaal. For Svaret bliver: Naar en Fabrik med Konkurrence giver 4,550 Kr.s Udbytte, saa give to Fabrikker uden Konkurrence 500 Kr.s Underskud. Det er Virkeligheden. Jeg kan ikke lade være med at fremhæve dette Eksempel; for det forekommer mig, at der maa kunne gøres noget; og navnlig, hvis man overhovedet tænker paa Jagtskatten eller en Afgift paa Krudt og Patroner, saa har man vistnok her Lejlighed til at gøre noget. Det er et Statsmonopol, som ligger rede til Udnyttelse af den Regering, som vil tage fat der.

Værneskatten vil jeg ogsaa nævne. I Skattekommissionen af 1900, som jeg før omtalte, var man meget stærkt inde paa Spørgsmaalet om en Værneskat, man var saa stærkt inde paa den, at der i Betænkningen foreligger baade et Udkast fra Kommissionen, som fortæller, hvorledes en saadan Værneskat kunde laves, og et særligt Forslag til Lov om Værneskat af det nuværende ærede Medlem for Ringkøbing Amts 1ste Valgkreds i Folketinget. Han har udarbejdet det fuldt færdige Forslag til en Værneskat, og et saadant vilde den Gang efter hans Forslag indbringe 850,000 Kr. om Aaret. Som en af Grundene til, at man ikke optog dette, blev der sagt, at forinden burde man have Forsvarssagen løst, og man burde have en Indkomst- og Formueskat. Nu har man begge Dele, og da de Vilkaar, som man fra Venstres Side den Gang stillede for Gennemførelsen af en Værneskat eller som Betingelse for at fremme Værneskatten, ere opfyldte, undrer det mig, at den højtærede Finansminister i Gaar sagde, at han ikke kunde finde paa andet nu end denne Formue- og Indkomstskat. Jeg synes, at Værneskatten er en passende Skat, og efter det Beløb, som den Gang var udregnet til at udgøre 850,000 Kr., kan man vel regne, at den i Dag vil kunne give rundt 1 Mill. Kr.

Endelig og allersidst vil jeg gerne sige et Par Ord om Kultolden. Ja, det er